

Ben Bredek pleit voor keuzes in aardappelteelt: We moeten sprookjesbossen en nachtmerrievelden voorkomen

Er is veel te zeggen voor de aardappel, maar gekookt op tafel is hij in Nederland steeds minder te zien. Jammer, want hij is hartstikke duurzaam. In nieuwe teeltprojecten wordt hij gewapend tegen klimaatverandering: beter bestand tegen droogte, hitte en minder stikstof – en toch een hoge opbrengst. Mooi, zegt aardappelhandelaar en rassenonderzoeker Ben Bredek, maar het wordt nu wel tijd voor verstandige politieke keuzes. Tegelijk duurzaam en klimaatbestendig willen telen en de CRISPR-Cas technologie verbieden gaan bijvoorbeeld moeilijk samen.

Ben Bredek,
Aardappelhandelaar, rassenonderzoeker en
eigenaar, 3 Point Potatoes BV

Sprookjesbos

De grote vijand van de aardappel is de ziekte phytophthora. Biologische aardappelen mogen (en kunnen) daarom alleen geteeld worden met een dertigtal phytophthora-resistente en vroege rassen. “Als de ziekte door mutatie die resistentie overwint, is de biologische teelt over, en bedreigt dit ook de gangbare teelt. Daarom leveren drie van de acht Nederlandse kweekbedrijven geen pootaardappelen meer aan biologische boeren”, geeft Bredek aan.

Bovendien is de mindere opbrengst van biologische teelt niet alleen een prijsprobleem. Het betekent ook minder voedselzekerheid. “Je kunt veertig procent minder buiken vullen met hetzelfde landoppervlak. Dat is op wereldschaal een groot probleem”, zegt Bredek. Hij heeft een duurzaamheidskursus aan Nyenrode Business Universiteit gevolgd. “Veel cursisten hadden een romantisch beeld van kleinschalige duurzame landbouw met een paar geiten, hoogstambomen en een moestuin. Daar kunnen we met zijn allen niet van eten. Urban Farming en voedselbossen gaan dat ook niet veranderen.”

Tijdens de cursus kwamen cursisten erachter dat voedselvoorziening voor miljarden mensen niet romantisch is, maar gewoon heel moeilijk. Bredek: “Of, zoals WUR Senior Onderzoeker AgroEcologie Wijnand Sukkel onlangs schreef: ‘het

voedselbos is een sprookjesbos’. Er zijn consumenten die nu CO2-neutrale teelt bepleiten en dat het watergebruik door boeren helemaal moet stoppen.” Dat zou de sprookjesbossen combineren met nachtmerrievelden waar nauwelijks meer iets op groeit.

Sleutel bij consument

In de politiek gaan stemmen op voor vijftientig procent biologische teelt in Europa. De sleutel daarvoor ligt bij de consument. “En dan zie je dat de meeste consumenten hun gedrag niet aanpassen”, zegt Bredek. “Je kunt wel vijftientig procent biologisch telen, maar als maar vijf procent van de consumenten het koopt, waar laat je het dan? Het is een grote stap dat de supermarktketen Plus binnenkort zijn vers-assortiment aardappelen bijna honderd procent biologisch maakt. We gaan zien of dat lukt. Voorlopig zie ik dat er boeren zijn die eerst drie jaar hebben geïnvesteerd om van gangbaar naar biologisch over te schakelen, maar nu weer terug naar gangbare teelt omdat de afzet voor hun biologische aardappelen ontbreekt.”

En dan komt de uitdaging van de klimaatverandering er nog aan. Extreme droogte, hitte of juist extreem veel water. In het project Duurzame Aardappelteelt in Ketenperspectief worden nieuwe en bestaande rassen getoetst op hittetolerantie, droogtetolerantie en stikstof-armere teelt. Ook wordt gekeken of toevoeging van biostimulanten betere groei oplevert. “De

resultaten zijn best bemoedigend”, zegt Bredek.

Nu al zijn er de aardappelen met Global Gap en Planet Proof certificaties. Bredek: “Dat is een soort ‘gangbaar +’: duurzamer, onder andere door lager gebruik van bestrijdingsmiddelen en kunstmest, maar wel gecombineerd met een goede opbrengst.”

Opgave voor de politiek

Waar de consument de sleutel voor succes van biologisch in handen heeft, ligt de sleutel tot efficiënte ontwikkeling van nieuwe rassen bij de politiek: “Klimaatverandering maakt de ontwikkelingsopgave essentieel voor de landbouw. De CRISPR-Cas technologie maakt het mogelijk om nauwkeurig en gericht wenselijke aanpassingen aan het erfelijk materiaal van de aardappel te doen – (dus uitsluitend met aardappel DNA). Maar in Europa, dat klimaatresistente aardappelen wil, is die technologie verboden.”

Dus zijn ontwikkelaars er volgens Bredek toe veroordeeld om in de loterij van de conventionele rasontwikkeling tien jaar te doen wat met CRISPR-Cas in zeven jaar kan – en wat in Amerika ook in zeven jaar gebeurt. Alsof je met een hamer in je mond een spijker in een plank moet slaan, omdat je handen op je rug gebonden zitten. Bredek: “Maar wat de politiek ook besluit, als er maar consistent richting wordt aangegeven. En als die keuzes de boer geld kosten, dat ook wordt gecompenseerd.”

Bredek en 3 Point Potatoes

Ben Bredek is samen met zijn vrouw eigenaar van 3 Point Potatoes BV in Jabeek, Limburg. Het bedrijf handelt im- en exporteert tafelaardappelen en handelt in pootgoed en contracten voor de afzet van fritesaardappelen. Voor de handel in tafelaardappelen doen 3 Point Potatoes zelf rassenonderzoek en teeltbegeleiding voor ongeveer duizend hectare aardappelareaal (50.000 ton). Alles gebeurt onder de certificaten: Global Gap, Planet Proof en Skal Bio. Bredek werkt daarnaast aan commerciële activiteiten en rassenonderzoek voor de tafelaardappelen van de Nederlandse Biologische Aardappel Pool BV. Zijn derde activiteit is consultancy rond het rassenonderzoek voor het pilotproject Duurzame Aardappelteelt in Ketenperspectief van het Ministerie van LNV en BO akkerbouw.